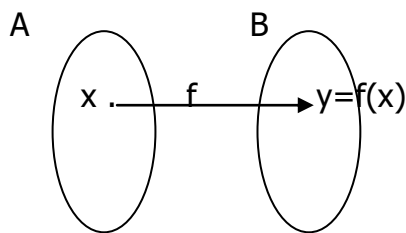

6.1 Η Έννοια της Συνάρτησης

Ορισμός:

Συνάρτηση από ένα σύνολο A σε ένα σύνολο B λέγεται μια διαδικασία (κανόνας) με τον οποίο κάθε στοιχείο του συνόλου A αντιστοιχίζεται σε ένα ακριβώς στοιχείο του συνόλου B .

- Το σύνολο A λέγεται **πεδίο ορισμού** ή **σύνολο ορισμού** της συνάρτησης f .
- Οι συναρτήσεις παριστάνονται συνήθως με τα μικρά γράμματα $f, g, h, \dots$ του λατινικού αλφαβήτου.
- Αν με μια συνάρτηση f από το A στο B , το $x \in A$ αντιστοιχίζεται στο $y \in B$, τότε γράφουμε $y = f(x)$ και διαβάζουμε « y ίσον f του x ».
- Το $f(x)$ λέγεται **τιμή της f στο x** .
- Το γράμμα x , που παριστάνει οποιοδήποτε στοιχείο του πεδίου ορισμού της f , ονομάζεται **ανεξάρτητη μεταβλητή**, ενώ
- Το y , που παριστάνει την τιμή της συνάρτησης στο x , ονομάζεται **εξαρτημένη μεταβλητή**.
- Το σύνολο, που έχει στοιχεία του τις τιμές $f(x)$ για όλα τα $x \in A$, λέγεται **σύνολο τιμών** της f και συμβολίζεται με **$f(A)$** .

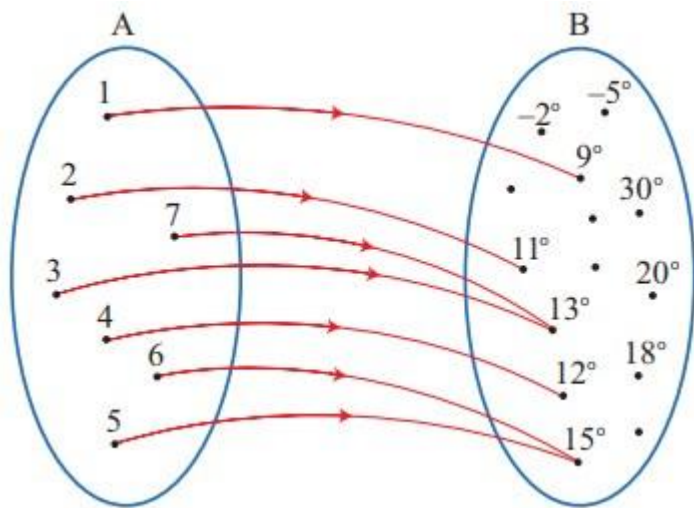

Η παραπάνω συνάρτηση συμβολίζεται ως εξής: $f : A \rightarrow B$
 $x \rightarrow f(x)$

π.χ. $f : [0, +\infty) \rightarrow \mathbb{R}$
 $x \rightarrow \sqrt{x}$

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 1:

Έστω f η συνάρτηση με την οποία κάθε ημέρα μιας ορισμένης εβδομάδας ενός μήνα αντιστοιχίζεται στην υψηλότερη θερμοκρασία της.

πεδίο ορισμού είναι το σύνολο

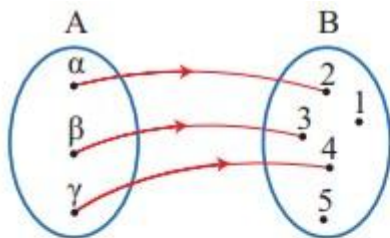
$$A = \{1, 2, 3, 4, 5, 6, 7\},$$

ενώ το σύνολο τιμών το σύνολο

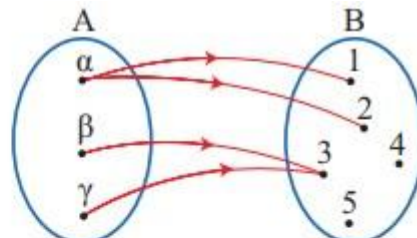
$$f(A) = \{9^\circ, 11^\circ, 12^\circ, 13^\circ, 15^\circ\} \subseteq B$$

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ 2:

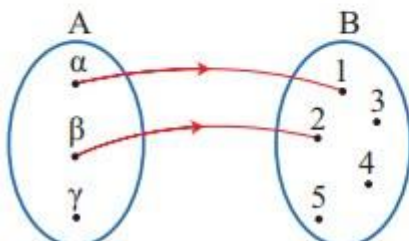
Ποια από τα παρακάτω σχήματα (βελιοδιαγράμματα) παριστάνουν συναρτήσεις;

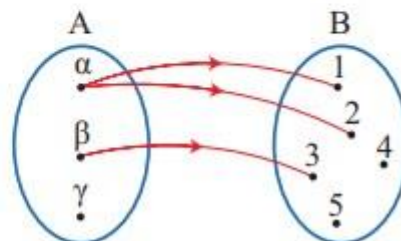
Σχήμα α'

Σχήμα β'

Σχήμα γ'

Σχήμα δ'

ΑΣΚΗΣΗ 1:

Δίνεται η συνάρτηση $f(x)=x^2-3x-1$, $x \in \mathfrak{R}$, Να υπολογισθούν οι τιμές:

$$f(0)$$

$$f(-\sqrt{2})$$

$$f(a+1)$$

$$f(2x)$$

$$f(f(0))$$

ΑΣΚΗΣΗ 2:

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \begin{cases} x^2 - 3, & \alpha\nu \quad x \in (-\infty, 1] \\ 3x - 1, & \alpha\nu \quad x \in (1, +\infty) \end{cases}$

Να βρεθούν οι τιμές:

$$f(0)$$

$$f(\sqrt{2})$$

$$f(1)$$

ΑΣΚΗΣΗ 3:

Να βρεθεί το πεδίο ορισμού των παρακάτω συναρτήσεων:

$$\alpha) f(x) = x^2 + \frac{x}{2} - 1$$

$$\beta) f(x) = \frac{3x+1}{x^2-1}$$

$$\gamma) f(x) = \frac{2}{5x^2-x-4}$$

$$\delta) f(x) = \frac{x-1}{x^2-x+1}$$

$$\epsilon) f(x) = \sqrt{1-2x}$$

$$\sigma\tau) f(x) = \sqrt{|x|-x}$$

ζ) $f(x) = \sqrt{3x^2 - 2x - 1}$

η) $f(x) = \frac{x}{\sqrt{x-2}}$

θ) $f(x) = \frac{3x}{\sqrt{x-1}} + \frac{1}{x-2}$

ΑΣΚΗΣΗ 4:

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = x^2 - x - 2$.

α) Να λυθεί η εξίσωση $f(x) = -2$.

β) Να βρεθούν οι ρίζες της συνάρτησης f .

γ) Να λυθεί η ανίσωση $f(x+1) - f(2x) > x^2 - x$.

ΑΣΚΗΣΗ 5:

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \begin{cases} 3x-2, & \alpha\nu \ x \leq 1 \\ 2x+1, & \alpha\nu \ x > 1 \end{cases}$

α) Να λυθεί η εξίσωση $f(x) = 4$.

β) Να λυθεί η ανίσωση $f(x) \leq 2$.

ΑΣΚΗΣΗ 6:

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \frac{2x-2}{x^3-x}$.

α) Να βρεθεί το πεδίο ορισμού της συνάρτησης f .

β) Να λυθεί η εξίσωση $f(x) = 1$.

ΑΣΚΗΣΗ 7:

Δίνονται οι συναρτήσεις $f(x) = ax^2 + bx - 1$ και $g(x) = \sqrt{x^2 - \lambda x + 1}$.

α) Να βρεθούν οι τιμές των a και b , για τις οποίες ισχύει $f(1) = 0$ και $f(2) = 3$.

β) Να βρεθούν οι τιμές του λ , για τις οποίες η συνάρτηση g έχει πεδίο ορισμού όλο το $\mathbb{R}$.

γ) Για $a=1$, $b=0$ και $\lambda=2$, να λυθεί η εξίσωση $f(x) - 1 = g(x+1)$.

ΑΣΚΗΣΗ 8:

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \frac{9x^2 + a|x| + 1}{3|x| - 1}$, για την οποία ισχύει $f(-1) = 2$. Να

λυθεί η ανίσωση $f(x) \leq 2$.

ΑΣΚΗΣΗ 9:

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \begin{cases} ax^2 - 1, & \text{αν } -2 < x < 0 \\ ax^2 + \beta, & \text{αν } 0 \leq x \leq 1 \end{cases}$.

α) Να βρεθεί το πεδίο ορισμού της συνάρτησης f .

β) Να βρεθούν τα a, β , ώστε $f(-1) = 2$ και $f(1) = 3$.

ΑΣΚΗΣΗ 10:

Δίνεται η συνάρτηση $f(x) = \begin{cases} 2ax - 1, & \text{αν } x \leq 1 \\ ax^2, & \text{αν } x \geq 1 \end{cases}$.

α) Να βρεθεί η τιμή του a .

β) Να βρεθεί ο τύπος της συνάρτησης f .

γ) Να βρεθεί η τιμή $f(x^2 + 1)$.

ΑΣΚΗΣΗ 11:

Μια βιοτεχνία παράγει ένα προϊόν, όπου το κόστος παραγωγής της μιας μονάδας είναι 10€ και η τιμή πώλησής του 15€. Τα πάγια μηνιαία έξοδα της εταιρεία είναι 6000€.

α) Να δειχθεί ότι η συνάρτηση που εκφράζει το κέρδος από την πώληση x μονάδων του προϊόντος σε ένα μήνα είναι $P(x) = 5x - 6000$.

β) Να βρεθεί πόσες μονάδες προϊόντος πρέπει να πουλήσει σε έναν μήνα, ώστε η βιοτεχνία:

i) να μην έχει ζημιά

ii) να έχει μηνιαίο κέρδος τουλάχιστον 300€.